

№23
вересень
2020 рік

Часи змінюються, і ми з ними БібліоАС

МОБА в Час змін

У час карантинних обмежень, викликаних через розповсюдження на території України коронавірусу COVID-19 працівники бібліотек міста Миколаєва та області – члени Миколаївської обласної бібліотечної асоціації – продовжували реагувати на інформаційні потреби суспільства, виконуючи запити користувачів в онлайн-режимі.

Щодня впродовж трьох місяців жителям міста і області надавалися послуги з користування електронними каталогами, іншими базами даних; довідково-інформаційного обслуговування; інтернет-ресурси з освіти, культури, літератури, науки, а також консультативні послуги з отримання сервісів електронного врядування. Користувачі мали змогу брати участь у літературних вебмарафонах, віртуальних флешмобах і челенджах, онлайн-акціях, екскурсіях, онлайн-квестах, здійснювати віртуальні подорожі тощо.

Бібліотекарі міста й області створювали для великої аудиторії онлайн-користу-

вачів буктрейлери, інтерактивні літературні плакати, постери, презентували нові книжки українських письменників, а в межах відзначення видатних історичних подій та інших календарних дат підготували низку відеосюжетів, уроків, кліпів, організували конкурси фотографій, малюнків тощо. Користувачам надавали і доступ до повних текстів класичної літератури з можливістю отримати їх на електронну скриньку.

Під час карантину бібліотекарі активно підвищували свій фаховий рівень, брали участь в різноманітних професійних заходах: вебінарах, тренінгах, конференціях, онлайн-обговореннях.

На превеликий жаль, документи з організації роботи бібліотек не регламентують облік надання послуг користувачам в онлайн-форматі та роботу бібліотекарів у дистанційному режимі. Тож перед нами постає загроза невиконання планових кількісних показників, які є базовими для встановлення відповідної групи з оплати праці бібліо-

Від першої особи

течних працівників.

За дорученням Правління МОБА я звернувся до міністра культури та інформаційної політики України О. В. Ткаченка з проханням не допустити переведення бібліотек на нижчий рівень оплати праці за підсумками поточного року.

Сподіваюсь на державницьку позицію міністерства, розуміння ситуації та допомогу у вирішенні проблеми, яка виникла через незалежні від бібліотекарів причини.

Голова МОБА
Костянтин Картузов

Бібліотечне життя на карантині

Карантин - не перешкода!

З досвіду роботи Центральної міської бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького і її філіалів в період карантину

2020 рік – особливий для Центральної міської бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького, яка святкує 120-й ювілейний день народження. До відзначення урочистої події було заплановано низку яскравих заходів, сюрпризів і подарунків для наших користувачів. На жаль, довгоочікувану культурну подію затьмарили тривожні новини, пов'язані з пандемією коронавірусу. Українське суспільство розпочало життя в умовах карантину. Працівники Центральної міської бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького та її філіалів швидко увійшли в робочий ритм в нових умовах і запропонували миколаївцям змістовну «антивірусну» програму заходів, доступну онлайн, що урізноманітнила життя миколаївців і всіх охочих, що перебувають на самоізоляції. Віртуальний інформаційний ресурс було зібрано на YouTube-каналі, сайті ЦМБ, а також продемонстровано широкому загалу на сторінці бібліотеки у мережі «Фейсбук».

ЦМБ розширила діапазон послуг та ресурсів, які можна отримати віддалено: онлайн чи у

телефонному режимі. Дистанційно надавались довідки та консультації для всіх охочих, здійснювалась електронна доставка документів тощо.

Інформація про дистанційне обслуговування була розміщена на сайті бібліотеки, поширена через соціальні мережі й розсилки електронною поштою так, щоб максимальна кількість користувачів була про це поінформована.

Серед дистанційних послуг важливу роль відіграють інформаційні довідки та консультації з широкого кола питань.

У телефонному режимі було надано близько 100 консультацій із загальних питань та питань використання ІТ-технологій. Оперативні довідки надавались через сервіс «Віртуальна бібліографічна довідка» на сайті або електронною поштою. За період карантину було надано понад 60 віртуальних довідок. Це були переважно питання щодо навчального процесу від школярів та студентів або запити з краєзнавчої тематики. Функціонувала електронна доставка документів. Так, за попереднім замовленням

для користувачів з вадами зору було знайдено і відправлено електронною поштою 49 художніх аудіокниг.

Серед ресурсів бібліотеки, якими можна користуватися віддалено для підготовки списків джерел до наукових робіт чи рекомендованої літератури до освітніх програм, – електронний каталог, що розміщений на сайті бібліотеки www.niklib.com. З другої половини березня і до кінця червня до електронного каталогу користувачі зверталися 48 394 разів. А всього за означений період відвідування сайту склало 68 115 разів.

Під час карантину активувалася популяризація електронних послуг. Центр обслуговування громадян ЦМБ через сторінку у фейсбукі продовжував інформувати миколаївців про електронні послуги органів влади, установ, організацій та підприємств. Щоб підвищити обізнаність населення про електронні послуги та посприяти їхньому використанню в умовах карантину, Центр започаткував створення плакатів-інструкцій із правил користування найактуальнішими послугами.

Один із перших плакатів було присвячено використанню мобільного додатку «Контакт-

Центр м. Миколаїв», завдяки якому мешканці можуть:

- отримувати інформацію про діяльність органів влади;
- контролювати своєчасність та якість робіт, що виконуються на об'єктах міського господарства;
- повідомляти про виявлені порушення;
- вказувати на незаконне розміщення об'єктів;
- пропонувати додаткові роботи з благоустрою подвір'їв;
- оцінювати роботу державних установ;
- підтверджувати чи спростовувати відповіді службовців про вирішення проблем.

Також на часі стали послуги онлайн реєстрації в Державному центрі зайнятості та оформлення субсидії онлайн.

Після певного послаблення карантину актуальною стала послуга онлайн запису в електронну чергу в ДНАП (Департамент надання адміністративних послуг).

Для тих, хто бажав із користю провести час, Центром було підготовлено інструкцію з опанування банківських послуг в рамках освітнього проекту «Сам собі банкір».

Слід додати, що плакати було поширено на офіційній сторінці ЦМБ у фейсбуці. Аналізуючи кількість поширень та лайків, можна зробити висновок, що така інформація стала на часі та користувалася попитом. Загалом же з березня по червень було створено п'ять таких плакатів.

До заходів з неформальної освіти також входить навчальний мовний кластер, що не призупинив свою діяльність під час карантину, і в межах якого продовжилось надання навчальних послуг з англійської і німецької мови.

Так, було організовано дистанційне проведення занять у програмі «Zoom» для учасників безкоштовної Програми малих стипендій з вивчення англійської мови Посольства США в Україні «English Access Microscholarship Program». Це діти

віком 13–15 років із мало-забезпечених чи соціально вразливих родин. У лютому 2020 року була набрана група з 25 дітей. Під час карантину заняття відбуваються двічі на тиждень по 2,5 години. Наприкінці червня в учасників проекту розпочалися канікули, а з вересня розпочнеться новий навчальний сезон.

Окрім Access, протягом березня-квітня проводилися дистанційні заняття курсів англійської мови для дорослих «Easy English», організованих в ЦМБ. Для групи з 8 осіб заняття відбувались двічі на тиждень по 1,5 години.

Чотири рази на тиждень для 2 груп (28 осіб) протягом цього часу в Skype відбувались і заняття Курсів німецької мови, організованих за партнерської підтримки Миколаївського обласного центру німецької культури.

Для користувачів, які опанували в період карантину мобільну грамотність, було розроблено і виставлено на сторінці у Facebook цикл відеопорад «Мобільно про мобільне: лайфхаки від бібліотекаря».

Канали комунікації з користувачами були розширені і активно використовувалися через представництва бібліотек в соціальних мережах. Всього налічується 44 акаунти в соціальних медіа, а саме в Facebook, Instagram, Youtube, Pinterest, SlideShare тощо. На сторінках Центральної міської бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького та бібліотек-філіалів ЦБС для дорослих м. Миколаєва були розміщені інформативні, навчальні, розважальні матеріали. Це уроки пам'яті до визначних дат, відеолайфхаки з інформаційної грамотності, інтерактивні вікторини та плакати, буктрейлери до літературних творів, книжкові челенджі, читацькі флешмоби тощо. (див. детальніше в публікації «Карантинні» хроніки Бібліотеки ім. Кропивницького)

Позаяк карантин зробив

неможливим проведення публічних бібліотечних заходів, бібліотеки готували майбутні «живі» зустрічі з читачами. Це, зокрема, в ЦМБ публічні лекції циклу «ВУСА» («Вивчай українське слово активно!»), на яких знайомимо з видатними посталями й текстами української літератури; публічні лекції циклу «Пів години на мистецтво», на яких продовжимо знайомство з шедеврами світового мистецтва та їх авторами, різноманітні майстер-класи з рукоділля для дітей і дорослих. ЦМБ обговорює відкриття літнього читального залу та різноманітні активності для молодших читачів. Готуємо завершальний етап конкурсу «Який герой живе в тобі?» з визначенням і нагородженням переможців. Ведемо сторінки «Літакенти від бібліотеки Кропивницького», клубу «Бібліотечна ігротека» та кіноклубу П143А у соцмережах (фейсбук, інстаграм), даємо цікаві рекомендації щодо фільмів, книжок та ігор тим, хто перебуває в самоізоляції.

В період карантину значну увагу бібліотеки приділили внутрішній роботі, зокрема оптимізації фонду, а саме фахівці ретельно працювали над перевіркою та оновленням книжкового фонду в першу чергу у відкритому доступі, виключали морально застарілі та зношені книги. Близько 10% літератури було відібрано для вилучення, що дало можливість ефективно підготуватись до зустрічі з читачами після карантину.

Малознайома для читачів є робота, яку бібліотеки проводять над створенням електронного каталогу книг, декласифікації та інших процесів обробки інформації. Така робота дуже важлива з точки зору організації відкритого, вільного доступу до культурної та соціальної інформації. В період карантину бібліотеки активно працювали над створенням електронного каталогу книг,

(Продовження на стор. 4)

Бібліотечне життя на карантині

(Продовження, початок на стор. 3)

який надає інформацію про всі книги, що є в публічних бібліотеках міста. ЦБС досягла успішних результатів і наразі можемо відзначити, що окрім Центральної бібліотеки, 50% бібліотек-філіалів, а точніше 9 бібліотек, можуть вже представити інформацію для читачів про книги на сайті бібліотеки. Це дуже важливий аспект роботи, адже в країнах Європи така інформація входить в перелік основних електронних послуг, які надаються громадянам на державному рівні.

Незважаючи на карантинні заходи, бібліотеки продовжували отримувати книги в подарунок від користувачів, авторів, видавців тощо. Такі книги з метою дотримання санітарних вимог спочатку направлялись на обсервацію, а потім опрацьовувались і надходили до книжкових полиць. Тільки Центральна бібліотека у березні–травні отримала в дар понад 500 примірників книг від користувачів бібліотеки, видавництв (І. Гудим, В. Швець, Л. Траспов), авторів книг (А. Маляров, А. Топчий, А. Крихелі), сім'ї Є. Горбурова. Серед дарунків є книжкові новинки, надруковані вже в перші місяці цього року, а також цінні видання. Зокрема, видавець Лев Траспов передав нам книги з приватної бібліотеки Ю. Крючкова, які свого часу автор подарував видавцю. Серед них до фонду рідкісної книги з приватної бібліотеки Крючкова надійшла унікальна книга з історії торговельного флоту Англії, видана 1937 року англійською мовою.

***

Таким чином, найактивніше для живого спілкування та зворотного зв'язку з користувачами під час карантинних обмежень використовувалися соціальна мережа «Фейсбук» і платформа «Ютуб». Усього за період карантину в цих соціальних медіа було підготовлено розміщено

понад 140 публікацій, для яких було підготовлено майже 50 нових інформаційних продуктів. Серед них: голосні читання поезій з нагоди пам'ятних дат – 62 публікації; буктрейлери – понад 40; уроки пам'яті – 2; відео-екскурсії, ролики, фотофільм – понад 10; інтерактивні плакати – 4; рекомендації з користування е-послугами – 5 тощо. Найбільш затребуваними для користувачів виявились такі матеріали: голосні читання поезій Дмитра Креміна «Не я пишу, це мною пише Бог» – понад 26600 взаємодій, серія публікацій з нагоди XVIII виставки місцевих видавництв «Миколаївська книга–2020» у віртуальному форматі (віртуальна екскурсія, інтернет-рев'ю, відеоогляди, буктрейлери тощо) – понад 8880 взаємодій і переглядів; серія публікацій до визвольних дат (28 березня та 9 травня) – понад 7000 взаємодій та переглядів, з них – понад 3000 переглядів уроків пам'яті; серія рекомендацій з користування е-послугами «Електронні послуги щодня» – близько 6500 взаємодій; матеріали до 180-річчя М.Л. Кропивницького – понад 5000 взаємодій; матеріали з популяризації читання, розкриття фондів бібліотеки – понад 4600 взаємодій.

За участю фахівців ЦМБ ім. М.Л. Кропивницького відбулось 2 ефіри на місцевому радіо і телебаченні. Всі заходи та віртуальні продукти, представлені у соціальній мережі «Фейсбук», доступні за хештегами: #ЗалишайсяВдома!, #не_один_на_карантині, #твоябібліотекапоруч, #Миколаївськакнига!, #ЧитайМиколаїв!

Карантинні заходи, обмеження соціокультурної комунікації, скасування проведення масових заходів не стали на заваді бібліотекам у виконання своєї місії. Бібліотеки активізували роботу з просування бібліотечних послуг, якими можна скористатися дистанційно (електронний каталог, онлайн-довідки, консультування, електронна доставка документів, підготовка списків джерел для наукових / студентських робіт), засвоїли нові технологічні рішення зі створення відео-, аудіо-, інших інтерактивних інформаційних продуктів, успішно долучилися до наповнення контентом нових тематичних спільнот у соціальних мережах тощо.

Матеріали узагальнила
Наталія Морква,
зав. ВОК ЦМБ
ім. М.Л. Кропивницького

Бібліотечний «фріланс», або як ми працювали дистанційно

У часи пандемії Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна продовжила свою діяльність і розширила діапазон послуг та ресурсів, які можна отримати віддалено – в онлайн форматі. Бібліотека розробила концепцію роботи в

умовах карантину. За цей період було ініційовано проведення більше 40 тематичних онлайн заходів: акцій, марафонів, челенджів, фотосетів, ігрових майданчиків тощо. Наведу лише деякі приклади.

Протягом квітня на сторінках бібліотеки у фейсбуку та інстаграмі ЕКОмарафон #30днівЕКОкниги (всього понад 100 дописів на тему екології, залучено більше 200 дітей).

Під час марафону у форматі ЕКО відбулися озвучування казок, читання, в якому брали участь користувачі бібліотеки, фотосети, ігротека, зоовікторини, формування корисних звичок тощо.

До участі в марафоні долучилися Братська та Новоодеська районні бібліотеки для дітей, бібліотека імені Реріха Централізованої бібліотечної системи Солом'янського району м. Києва, Луцька міська центральна бібліотека для дітей, Кам'янська центральна бібліотека для дітей (Січесла-

вщина, Дніпропетровська область), юні українці Польщі теж стали учасниками ЕКОмарафону.

Для корисного дозвілля дітей були розроблені такі заходи:

- віртуальні ігри («Іван Сірко», «Прапори країн Європи», «Польські письменники» тощо) – їх можна знайти на нашому сайті у розділі «Електронні ресурси. Ігродром» та у блозі «Бібліотечна гавань»;
- відео майстер-класи для тих, хто любить творити («Великодні курчата з ниток», «Лялька-брелок», «Коник із солоного тіста», «Прикраса з тканини в техніці «Комоно», «Мак з фоамірану» тощо). Їх можна знайти у блозі «Бібліотечна гавань» у розділі «Хобі і ти» або на каналі бібліотеки в ютубі.

Всього було створено 11 творчих майстер-класів, 10 електронних ігор, 12 буктрейлерів, 6 електронних плакатів за творчістю письменників-ювілярів 2020 року, 7 вірту-

альних виставок.

У Міжнародний день захисту дітей ми організували проведення Всеукраїнської віртуальної ходи «Під парасолями». Учасникам треба було надіслати фото і / або коротке відео з парасолькою та книгою. В акції взяли участь читачі не тільки нашої бібліотеки, а й Первомайської, Єланецької, Братської районних бібліотек для дітей, КЗ «Куцурубська публічна бібліотека», читачі бібліотек-філіалів № 3, 4, 5, 6, 10 ЦБС для дітей м. Миколаєва, Центральної дитячої бібліотеки м. Слов'янськ, Комфорт-бібліотеки ЦБС м. Львова.

З успіхом відбувся BooKids Fest «В день літнього Миколая бібліотека усіх єднає» (#Мико_Фест_Єдності). І це лише невелика частка того, що ми зробили на карантині.

Романченко Олена,
заступник директора
Миколаївської обласної
бібліотеки
для дітей ім. В.О. Лягіна

Карантин вніс свої корективи в культурне життя регіону загалом та роботу дитячих бібліотек міста зокрема. Через пандемію коронавірусу було скасовано всі масові заходи та обслуговування користувачів. Але бібліотечні фахівці прийняли цей виклик, скористалися часом карантину, насамперед для підвищення кваліфікації та впровадження інноваційних форм роботи з використанням новітніх технологій. Так, Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка м. Миколаєва та її філії спілкувались весь цей час з користувачами дистанційно. Всі без винятку дитячі бібліотеки працювали у віддаленому режимі та надавали віртуальні послуги, брали участь у загальноміських та всеукраїнських онлайн-марафонах, челенджах та флешмобах, присвячених знаменним подіям тощо. Вони

Миколаївські бібліотеки для дітей під час карантину: нові можливості

створювали для користувачів ресурси на допомогу навчанню і дозвіллю: бази даних, віртуальні путівники та виставки, буктрейлери, інтерактивні плакати та постери, подорожі цікавими

(Продовження на стор. 6)

Миколаївські бібліотеки для дітей під час карантину: нові можливості

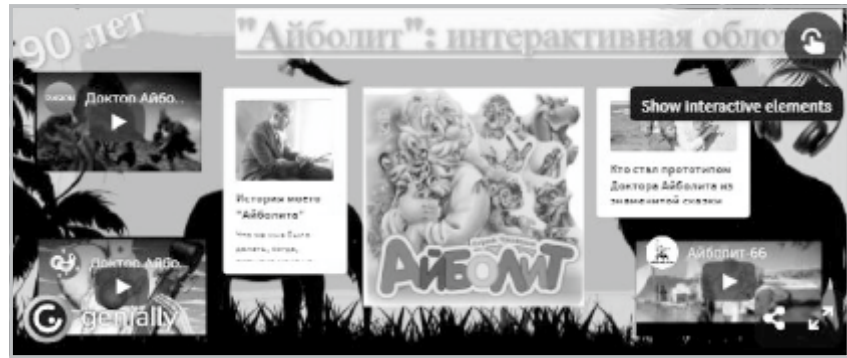
(Продовження, початок на стор. 5)

ресурсами Інтернету та багато іншого. Користувачі були учасниками віртуальних вікторин і фотоконкурсів, конкурсів малюнків, майстер-класів, онлайн-квестів тощо.

А допомагало нам в цьому досить потужне онлайн-представництво: це вебсайт Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка www.kinder.mksat.net, бібліотечні блоги «Библиотека города N», «Vbiblioteke», «Віконце в Америку», «Ш@фа методиста» та сторінки дитячих бібліотек у соціальній мережі «Фейсбук».

До найочікуванішої події року – Всеукраїнського тижня дитячого читання – зазвичай долучаються усі дитячі бібліотеки, адже це – літературні зустрічі, театралізовані свята, відкриття нових творчих імен, знайомство з новими книгами, участь у цікавих акціях і конкурсах. У ці дні в бібліотеках завжди велелюдно, гамірно, весело... Але цього року, вперше за весь час існування свята, за умов карантину, ми провели його в новому форматі – на теренах Інтернету.

Всі охочі могли скористатися низкою електронних ресурсів за творчістю чудових письменників – казкарів і фантастів. Віртуальна виставка «Країна Всеволода Нестайка», віртуальна прогулянка «Фантастичними світами Джона Толкіна», вебекспозиція «Заповідник казок: екранізації книг Станіслава Лема, Володимира Рутківського, Кіра Буличова», вебпостер за творчістю Ж. Верна «Надзвичайні подорожі та фантастичні пригоди» отримали багато переглядів та позитивних відгуків наших читачів. Обрати книгу за смаком допомагала низка буктрейлерів, своєрідних кліпів за сюжетами творів, таких як: «Снігова королева» Г. Х. Андерсена, «Ча-

ривник Смарагдового міста» О. Волкова, «Супер «Б» з фрикадельками» В. Нестайка, «Аліса у країні див» Л. Керолла, «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері та багато інших.

Карантин не завадив проведеному знаковому для міста літературним подіям. Традиційна щорічна виставка місцевих видавництв «Миколаївська книга» відбулась у дистанційному режимі. Зазвичай, під час цієї виставки багато цікавих презентацій книг, творчих зустрічей проходить в бібліотеках. ЦМБ для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка і всі дитячі бібліотеки міста разом з миколаївськими письменниками і поетами долучилися до цієї визначної події і запросили всіх бажаючих – і дорослих, і малечу – на літературні зустрічі онлайн. Дуже сподобалися користувачам відеозвернення миколаївських авторів Віри Марущак, Тетяни Купрієвич, Ірини Грунської, Олександра Сичова, Ангеліни Крихелі, Тетяни Свірської, Геннадія Борисова, під час яких вони читали власні твори та охоче ділилися творчими планами.

Дитячі бібліотеки активно долучались до загальноміських культурно-мистецьких пам'ятних акцій, ініційованих Управлінням з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради. Ці заходи також проходили у онлайн-форматі.

Так, до Дня визволення Миколаєва від нацистських загарбників в соціальній мережі Facebook пройшов флешмоб під хештегом , #МиколаївПеремо-

га, #ЗалишайсяВдома, який ініційовало управління з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради. Всі охочі мали змогу долучитися й продекламувати вірші, присвячені тим буремним подіям. Активна участь у флешмобі учнів та молоді Миколаєва доводить, що юне покоління з повагою ставиться до історичного минулого міста.

До 75-річчя перемоги над нацизмом у Другій світовій війні фахівці нашої бібліотеки створили відеоролик «Діти війни», який взяв участь у дванадцятигодинному телемарафоні «Миколаїв. Перемога – 75» в ефірі місцевого телеканалу «МАРТ».

Цього ж дня ми запросили миколаївців долучитися до загальносистемного поетично-пісенного флешмобу «Голоси пам'яті» і згадали про ті героїчні дні разом з друзями і партнерами: миколаївськими письменниками, композиторами, акторами, співаками, студентами і, звісно ж, нашими читачами.

Так, цього року ми долучились до проекту «Інформаційна підтримка ЄС – бібліотекам для дітей та юнацтва в Україні» (за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні) та отримали ресурси для поширення інформації про Європейський Союз, європейську інтеграцію України. Під час карантину ми готували інформаційні куточки «ЄС на книжковій полиці» у всіх дитячих бібліотеках міста і запрошували наших користувачів здійснити віртуальну

подорож «Європа нашими очима».

Міжнародний день захисту дітей – найулюбленіше свято дітвори – Центральна міська бібліотека для дітей імені Ш. Кобера та В. Хоменка та її бібліотеки-філії завжди звикли відзначати шумно, весело, енергійно! Багато років поспіль бібліотекарі проводили свято у парку, зоопарку, організували чудове «Свято на Проспекті» та пропонували читачам театралізовані свята, відкриття нових творчих імен, знайомство з новими книгами, зони для читання просто неба та ще багато цікавого.

Цього року ми запросили наших юних читачів здійснити відеоподорож сторінками улюблених казок «Казкова країна збирає друзів» та відгадати загадки улюблених казкових героїв. А для старших користувачів підготували вебмарафон «Давайте читати хороші книги» та вебліографічний календар «Казки поважного віку».

Наші читачі із задоволенням взяли участь і у Всеукраїнському конкурсі дитячого фотомалюнку «Мрійник року» та всеукраїнській акції «Під парасолею», що ініціювала Національна бібліотека України для дітей.

Не скасовувались зустрічі в межах бібліотечного проекту «АртГурман», який було започатковано в Центральній бібліотеці для знайомства з талановитою та неординарною молоддю нашого міста. З перших днів карантину наші читачі могли поспілкуватись з миколаївськими художниками Василем Нікітіним, Стефанією та Германом Чаплигіними, Алісою Грабко, Лілією Запотоцькою у віртуальному форматі на фейсбук-сторінці нашої бібліотеки.

Постійна рубрика дитячих бібліотек на сторінках в соціальній мережі «Фейсбук» під хештегом #Читання. Карантин. Бібліотека систематично поповнювалась онлайн-оглядами літературних новинок, цікавих журналів, віртуальними майстер-класами, що проводили бібліо-

течні працівники для своїх користувачів.

Для тих, хто полюбляє спорт, ЦМБ для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка започаткувала цикл онлайн-зустрічей з Марією – нашою читачкою, призеркою чемпіонату України з естафетного бігу та рекордсменкою Миколаївської області. Її відеорозминки допомагали всім нам підтримувати себе у формі, вести здоровий спосіб життя.

Бібліотечні працівники знають давно, що діти без казок та театру не уявляють свого дозвілля. Тому ми маємо чудових друзів і партнерів – акторів Миколаївського академічного обласного театру ляльок. Онлайн-вистави за творами улюблених дитячих письменників прикрашали дозвілля маленьких глядачів.

Інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку для майбутніх лідерів» – спільний проект Посольства США та бібліотек України – багато років працює в Центральній бібліотеці. Отримувати цікаву, актуальну та корисну інформацію про США користувачі мали змогу у віртуальному форматі. Наприклад, для старших користувачів було створено цикл відеооглядів навчальної та художньої літератури, а для найменших – вебогляд книг англійською мовою «Читаємо разом з Білосніжкою!» та відео-презентація нової серії книг SmartKola: розумна ручка та інтерактивні книжки для вивчення англійської мови у формі гри. Працівники центру активно спілкуються зі своїми читачами на сторінках фейсбуку. Для них бібліотекарі створили нову рубрику «Dance with us». У ній пропонували огляд танців та музики для різних вікових груп, за допомогою яких можна не тільки весело рухатись, а й вивчати англійську. Адже всім відомо, що за допомогою пісень вивчати мову набагато легше.

Отже, протягом карантину всі дитячі бібліотеки з нетерпінням чекали, коли вони знову зможуть безпосередньо поспі-

куватися з читачами, запрошували їх на сторінки соціальної мережі «Фейсбук», блогів, сайтів і пропонували чимало ресурсів, за допомогою яких можна цікаво та корисно провести час, залишаючись вдома.

Бібліотекарі не тільки активно працювали онлайн, вони ще постійно вдосконалювали свої професійні навички. Працівники бібліотеки взяли участь у декількох вебінарах, зокрема організованих America House Kyiv та Посольством США в Україні (в межах проекту «Вікно в Америку для майбутніх лідерів»); «Діти та Інтернет: проблеми та рішення в 2020 році»; «Історична книга для дітей – привід для діалогу». Також вони стали учасниками серії вебінарів, організованих Представництвом ЄС в Україні в рамках Проекту «Інформаційна підтримка ЄС – бібліотекам для дітей та юнацтва в Україні», брали участь у Громадському обговоренні проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» та в Інтернет-конференції «Бібліотеки в умовах пандемії COVID-19», організованих Українською бібліотечною асоціацією. А також, бібліотекарі проходили онлайн-курс "Що робити з дітьми та молоддю у громадах під час та після карантину", організатором якого був БФ "Українська Галицька Фундація".

Та найважливішим стало те, що нові умови роботи не завадили активному спілкуванню з користувачами, друзями та партнерами, а стимулювали бібліотекарів шукати нові можливості та розширювати спектр інформаційних та культурних послуг.

Катерина Толочкова,

провідний методист відділу бібліотечного маркетингу

Ірина Базиленко,

завідувачка відділом бібліотечного маркетингу Центральної бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка м. Миколаєва

2020 рік майже з самого початку довів нам, що теорія «Чорного лебедя» не тільки має право на існування, а й підтверджується життям. Пандемія коронавірусної хвороби змусила нас переглянути усі плани на майбутнє. Тож науково-педагогічна бібліотека, як і вся країна, працювала у режимі карантину.

У кожній ситуації є свої переваги та недоліки. Переваги полягали в тому, що під час карантину бібліотека реалізовувала проекти, які вже давно були на часі. Розповімо про це детальніше.

Разом із МОІППО було опрацьовано тексти та біографії письменників нашого краю – таким був перший етап підготовки до друку альманаху «Єтекст Миколаївщини», який скоро побачить світ. До нього входять як відомі імена миколаївського поетичного небосхилу, так і молоді талановиті автори.

4–5 червня 2020 року мала відбутися Всеукраїнська науково-практична конференція «Тенденції розвитку освітянських бібліотек в інформаційному суспільстві». На жаль, цей захід було перенесено на 2021 рік, але підготовка до нього продовжується.

Зважаючи на те, що життя перемістилося в Інтернет, цікавим ресурсом для читачів сайту бібліотеки стали нові сторінки, на яких можна дізнатися про молодих письменників (у розділі «Літературне сузір'я Миколаївщини»), а також про статті, присвячені їм на ресурсі «Вікіпедія». А анонси нових книжок з'являються на сторінці НПБ у фейсбуці, як і раніше.

26 червня, коли карантин-

Нові виклики — нові рішення

Labor recedat, bene factum non abscedet.

Труднощі минуть, а добре діло залишиться (лат.)

ні заходи були послаблені, відбулася творча зустріч композиторки Еліни Образцової з шанувальниками музики, під час якої прозвучало більше 20 вокальних та інструментальних творів для скрипки, флейти, саксофону й фортепіано. Оскільки, за словами мисткині, музика «не тільки прикрашає наше життя, а ще має цілющу силу», вечір був гармонійним і подарував слухачам гарний настрій, а миколаївська журналістка Тетяна Даниленко доповнила зустріч поетичною творчістю.

Інформаційно-бібліографічний відділ підготував до друку ювілейний біобібліографічний покажчик, присвячений Василю Шуляру – доктору педагогічних наук, доценту, директору Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, професору кафедри мовно-літературної та художньо-естетичної освіти та добродругу бібліотеки.

Читальна зала нашої бібліотеки готова зустріти читачів новою виставкою, яка була розроблена та виготов-

лена під час карантину. На її створення нас надихнули відомі латинські вислови, присвячені педагогіці, філософії, мистецтву та краєзнавству. Дуже чекаємо, коли читальна зала знову наповниться студентами, вчителями, науковцями та просто небайдужими до книги відвідувачами!

Олена Єнтіс,
провідний редактор
Яна Іванова,
художник-оформлювач
науково-педагогічної
бібліотеки м. Миколаєва

Молодіжний простір МОБЮ в онлайн-режимі

В умовах карантину Молодіжний простір обласної бібліотеки для юнацтва перейшов в онлайн-режим. Стартували флешмоби #літературник на карантині, організовані членами літературно-музичного об'єднання «Молодість у віршах», до яких приєдналися творчі колеги з Києва та Івано-Франківська. Єгор Белоусов, Марія Дубініна, Олег Висоцький виконували пісні під гітарний акомпанемент, Валенти-

на Гавришко, Катерина Романенко, Вета, Анна Гутнік поділилися своїми найкращими і новими віршами. Згодом естафету початківців підхопили знані місцеві автори: Ксана Коваленко, Богдана Казанжи, Ольга Сквірська, Макс Айдахо, Олег Дорош, Лана Грім, Дмитро Давиденко.

Для усіх, хто прагнув зберегти своє тіло у тонусі, збірні бібліотечних йогів записала онлайн-тренування.

Щоб навіть на карантині не забувати про прекрасне, було створено віртуальну екскурсію виставкою живопису і графіки «Весняне натхнення» молоді миколаївської художниці Дарії Мовчан.

Психологиня і бібліотекарка Марина Чередниченко надавала онлайн-поради, як зберегти здоров'я під час карантину, як владнати сімейні конфлікти, як не хвилюватися напередодні ЗНО.

Андрій Алієв,
завідувач відділу
соціокультурної діяльності
молоді Миколаївської
обласної бібліотеки
для юнацтва

Бібліотека – позитивний простір

«Будь-яке насильство – це отрута для душі»

Карл Людвіг Берне

Сьогодні в світі дуже поширеною є проблема жорстокого поводження з дітьми. Ідеться про фізичне, психологічне, сексуальне насильство, а також нехтування потребами дитини. Все частіше на сторінках газет, екранах телевізорів і в повсякденному житті ми зустрічаємося з фактами такого насильства. Це відбувається в сім'ях з боку батьків або інших родичів, в установах інтернатного типу, в школах та інших місцях спілкування дітей – з боку однолітків.

До недавнього часу жорстоке поводження з дітьми не зустрічало належної протидії в суспільстві. Значна частина населення сприймала його як явище, не варте уваги.

Регулярне і цілеспрямоване завдання фізичної і душевної шкоди стало об'єктом уваги вчених і педагогів з 1970-х років і отримало спеціальну назву – булінг.

У країнах Євросоюзу не раз проводилися наради на рівні міністрів освіти і вироблялися законодавчі заходи з профілактики булінгу. Цій темі присвячено кілька великих національних і міжнародних серверів: www.stopbullying.gov, www.antibullying.net, www.nobully.org, www.stopbullying.com.ua, www.bullying.org тощо.

Найбільш розповсюдженою програмою превенції булінгу в світі є Olweus Bullying Prevention Program, яку розробив норвезький професор психології Дан Ольвеус. Ефективність цієї програми підтверджують численні авторитетні дослідження. Наразі її використовують у школах Бельгії, Німеччини, Ірландії, Швеції, Литви, Великої Британії. Велику увагу в ній приділено попередженню гострих ситуацій. Важлива частина роботи з дітьми – створення довірливої атмосфери, виховання в них взаємоповаги, співчуття, підтримки. Іншим значним компонентом є інфор-

Традиції, інновації, успіх

мування щодо булінгу та його наслідків. Це передбачає тісну взаємодію школи, батьків та учнів. Програма має на меті щоденну працю над подоланням труднощів.

Чи поширений булінг в Україні? За результатами дослідження, яке провела міжнародна організація ЮНІСЕФ, 49% дітей в Україні у віці від 11 до 17 років зіштовхнулися з проблемою булінгу: 52% – через зовнішність, 5% – через сексуальну орієнтацію, 5% – через етнічну належність. Важливими є й інші показники: 36% з них нікому не розповідали про це, 44% були спостерігачами (боялися, що з ними буде те ж саме, тому не втручалися).

У нашій державі існує відпо-

(Продовження на стор. 10)

Бібліотека – позитивний простір

(Продовження, початок на стор. 9)

відальність за булінг, яку регламентує Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», який діє від 18 грудня 2018 року.

Того ж року Україну відвідав всесвітньо відомий мотиваційний спікер Нік Вуйчич. Під час цього візиту він зустрівся з українськими політиками, школярами, викладачами, батьками й дав старт проекту «Безпечна школа», ініційованого Міністерством освіти і науки України. Проект тривав протягом року за підтримки телеканалу «1+1».

Іншою ініціативою міністерства став безкоштовний онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу в навчальних закладах», який стартував 2 квітня 2019 року. Він мав на меті навчити педагогів розпізнавати ситуації булінгу і вчасно й правильно реагувати на його прояви в освітньому середовищі. Окрім цього, було створено портал www.stopbullying.com.ua за сприяння ЮНІСЕФ та Міністерства освіти і науки України.

Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка також долучилась до вирішення важливої проблеми і створила мініпроект із профілактики та протидії булінгу «Бібліотека – позитивний простір».

Дитяча бібліотека – це априорі позитивна установа. Сучасна бібліотека надає величезні можливості для дозвілля та розвитку дитини. Бібліотекарі можуть попереджати прояви булінгу по-своєму: дати тепле, затишне комфортне місце, де кожен може розкрити свої здібності, в тому числі і творчі, отримати нові можливості, удосконалити свої комунікативні навички та отримати творчу свободу.

Наш проект спрямований на профілактику булінгу і формування досвіду ненасильницької поведінки і гуманістичних цінностей у дітей на основі

найкращих зразків літератури і кінематографу, зустрічей з успішними творчими людьми. Бібліотека сьогодні є тією установою, яка може об'єднати зусилля різних соціальних інститутів (сім'ї, школи, громадських організацій) у цьому питанні.

Під час реалізації проекту бібліотека буде проводити Тижні доброти, бібліодесанти добра до дитячих лікарень міста, Арт-пікніки «PozitiF» (зустрічі з представниками творчої еліти міста), вуличні акції «Синя стрічка квітня» та багато іншого.

У Центральній бібліотеці відбулась презентація проекту, на якій були присутні фахівці Головного територіального управління юстиції в Миколаївській області, Управління патрульної поліції в Миколаївській області, Центру комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю «Мрія», ЗОШ №53, журналісти. Під час презентації було розглянуто деякі актуальні питання.

Заступниця директора ЗСО №53 з виховної роботи Ольга Бурматова розповіла, яким чином навчальний заклад вживає превентивні заходи щодо недопущення цькування. Заступниця начальника головного управління юстиції Тетяна Брюханова надала інформацію про правову допомогу громадянам, які стали жертвами булінгу, про його важкі наслідки та механізм захисту від булерів. Старша інспекторка відділу зв'язків з громадськістю Управління патрульної поліції в Миколаївській області Анна Хитько, інспекторки Олена Зінькова і Юлія Яковенко говорили про реакцію поліції на булінг, частоту звернень педагогів і батьків до правоохоронних органів з питань психологічного насильства і про реальні заходи, яких вживає поліція проти зловмисників.

Проблема булінгу актуальна для дітей з особливими потребами – їхні стосунки з однокласниками можуть бути дуже травматичними. З цього питання спілкувалися з психологинєю реабілітаційного центру «Мрія» Наталією Остапенко. Позаяк для бібліотекарів книга є важливою складовою в профілактиці булінгу, провідна методистка Центральної бібліотеки Тамара Паньовіна підготувала огляд відпо-

відної літератури. Її колега, провідна методистка Центральної бібліотеки Катерина Толочнова оглянула кінофільми для дітей і підлітків, в яких значна увага приділена нездоровим стосункам у навчальних закладах.

Присутні мали змогу ознайомитись з переглядом «STOP, булінг», на якому була представлена література з профілактики цієї проблеми та актуальна художня література. Перегляд підготувала провідна методистка Центральної бібліотеки Діна Щербина.

Учасникам заходу подарували стилізовані браслети як свого роду зобов'язання ніколи не здійснювати актів насилля проти дітей, не миритися з цим, не шукати виправдання для тих, хто його скоює.

Презентація проекту мала приємне завершення: юні читачі і гості заходу взяли участь в акції «Діти проти булінгу», запустивши в небо багато повітряних кульок.

На блозі відділу бібліотечного маркетингу ЦБ «Шафа методиста» створена сторінка «STOP булінг» з добіркою актуальних матеріалів для батьків і педагогів: матеріали про види цькування, його причини, поради для школярів, батьків і вчителів, онлайн-тести та навчальні відео. Є списки художньої літератури, яка допомагає долати насильство і відеотека з колекцією фільмів, які розкривають тему.

Сподіваємося, що у процесі реалізації проекту у дітей і підлітків підвищиться рівень правової грамотності, відповідальності за свої дії, покращаться навички позитивного спілкування з однолітками, сформується творчі пріоритети та негативне ставлення до різноманітних проявів насильства у житті.

Базиленко Ірина,
завідувач відділом
бібліотечного маркетингу
Центральної бібліотеки для дітей
ім. Ш. Кобера і В. Хоменка
м. Миколаєва

ОБЛАСНА МОБІЛЬНА ВИСТАВКА-ІНСТАЛЯЦІЯ «ШОКОВА ТЕРАПІЯ ПОЕЗІЇ ДМИТРА КРЕМІНЯ»

У травні 2019 року не стало Дмитра Дмитровича Креміня – поета, есеїста, перекладача, лауреата Державної премії ім. Тараса Шевченка. Задля вшанування пам'яті і промоції творчості видатного художника слова Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва ініціювала проведення обласної мобільної виставки-інсталяції «Шокова терапія поезії Дмитра Креміня».

Організатори розробили порядок проведення виставки, запропонували ідею візуального оформлення та описали ілюстративний матеріал. Бібліотеки мали оформити заявку на участь, обрати термін проведення експозиції згідно з графіком, підібрати відповідну літературу та елементи інсталяції, відтак презентувати виставку з обов'язковою екскурсією для різних категорій читачів.

Після двотижневого експонування бібліотека-учасниця передає естафету наступній книгозбірні й надсилає звіт до обласної бібліотеки для юнацтва. Наприкінці року буде проведено відкрите інтернет-голосування за найкраще оформлення виставки-інсталяції та укладено рейтинг бібліотек-учасниць.

Проект стартував 27 лютого 2020 року презентацією в обласній бібліотеці для юнацтва. Відкриваючи виставку-інсталяцію, директорка МОБЮ Наталія Ткаченко наголосила, що її назва є не випадковою, адже поезія Дмитра Дмитровича, сповнена волі до життя і бажання пити з чистих джерел, завжди протистояла бездуховності. Віра Марущак, яка перейняла від Дмитра Креміня нелегку і відповідальну посаду голови обласного осередку Національної спілки письменників України, поділилася своїм горем втрати наставника і друга. Запрошений на захід заслужений артист України Олександр Сичов віддав шану поетові добрими словами й піснею «Лелеча Одісея». Солістка обласної філармонії Наталія Ковальова зачарувала присутніх піснею «Нічний експрес», а дівчата зі зразкового театру пісні «Натхнення» – «Журавлиною»

(Продовження на стор. 12)

ОБЛАСНА МОБІЛЬНА ВИСТАВКА-ІНСТАЛЯЦІЯ «ШОКОВА ТЕРАПІЯ ПОЕЗІЇ ДМИТРА КРЕМІНЯ»

(Продовження, початок на стор. 11)

молитвою» на вірші сина поета Тараса Креміня. Учениця ЗСО №35, одна із переможниць минулорічного конкурсу читців поезії ім. Дмитра Креміня «Миколаївський оберіг» Анастасія Руснак продекламувала його вірш «Золотий гомін». До неї приєдналися однокласники, бібліотекарі та гості.

Протягом двох наступних тижнів виставку-інсталяцію в ОБЮ відвідали учні ЗСО №28 і №35, студенти політехнічного коледжу, будівель-

ного коледжу КНУБА, коледжу культури і мистецтв. Знайомлячись із запропонованими матеріалами, молодь брала участь в експрес-вікторині «Біографічними стежками великого поета».

Карантинні обмеження, пов'язані з поширенням коронавірусу, внесли корективи в порядок проведення виставки. Одразу після відновлення роботи бібліотек в офлайн-режимі вона почала мандри публічними бібліотеками Миколаївщини. Кривоозерська, Єланецька, Первомай-

ська центральні районні бібліотеки, Костянтинівська, Воронцівська, Баловненська і Себинська бібліотеки-філії Новоодеської ЦБС вже презентували своїм читачам мобільну виставку-інсталяцію. Фахівці області проводять екскурсії, які сприяють збереженню, поширенню, популяризації творчості Дмитра Креміня.

Ірина Бринкіс,
завідувачка

науково-методичного відділу
Миколаївської обласної
бібліотеки для юнацтва

«Карантинні хроніки» Бібліотеки ім. Кропивницького

Карантинні заходи і пов'язані з ними обмеження внесли зміни в повсякденне життя людей. Чимало миколаївців перебували у вимушеній ізоляції, підтримували зв'язок зі світом через інтернет та інші медіа. Але соціальне дистанціювання не стало завадою для спілкування бібліотек зі справжніми шанувальниками читання. Упродовж 4 місяців карантину фахівці ЦМБ ім. М. Л. Кропивницького пильно стежили за розвитком подій в місті, тримали руку на пульсі культурного і читачького попиту миколаївців і своїми творчими напрацюваннями урізноманітнили їхні карантинні будні, пропонуючи принадні заходи в онлайн-форматах. Запрошуємо ознайомитись з «карантинною» хронікою цікавих подій бібліотеки:

Березень

Голосні читання улюблених віршів Дмитра Креміня

Протягом березня відбувся поетичний нонстоп з читанням віршів Дмитра Креміня. Акція була приурочена до Всесвітнього дня читання вголос, традиційно долучились 22 бібліотеки ЦБС для дорослих, письменники, митці, творча інтелігенція, студентська і учнівська молодь. Учасники читали улюблені тексти поета і записували відео, робили селфі з книгами, публікували сторіз під

хештегом місяця – #читайКреміня.

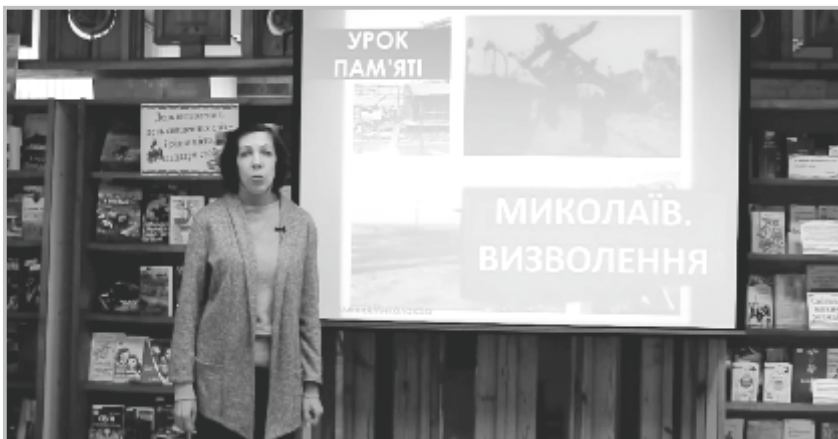
Культурно-мистецька пам'ятна акція з нагоди Дня визволення Миколаєва від фашистських загарбників

З нагоди Дня визволення Миколаєва від фашистських загарбників Центральна бібліотека, її філіали запропонували миколаївцями різного віку долучитися до культурно-мистецької пам'ятної акції і зробити відео з декламацією віршів відомих поетів, присвячених темі війни та визволення.

Центральна міська бібліотека ім. М.Л. Кропивницького підготувала урок пам'яті «Миколаїв. Визволення» для дистанційного перегляду, зокрема, цей контент був корисний студентській і учнівській молоді. До відео, увійшли цікаві рідкісні документальні кадри 1940-х років, розповідь про ключові постаті, визначальні військові операції та битви, пов'язані з Миколаєвом.

Квітень

XVIII виставка місцевих видавництв «Миколаївська книга-2020»

18-й рік поспіль в квітневі дні, напередодні Всесвітнього дня книги і авторського права, миколаївці стали учасниками однієї з найважливіших культурних подій міста – щорічної виставки місцевих видавництв «Миколаївська книга». У цьому році XVIII виставка місцевих видавництв «Миколаївська книга-2020» проходила у віртуальному форматі і підготовлений контент цього року виставки було розміщено на сайті бібліотеки (www.niklib.com/home.ua) ютуб-каналі бібліотеки, демонструвався на сторінці ЦМБ у фейсбуці.

Миколаївцям запропоновано онлайн-знайомство з книжковими новинками 2019–2020 років, що вийшли друком у місцевих видавництвах та видавничих центрах закладів освіти Миколаєва, у вигляді серії коротких відеоглядів книг, інтерв'ю з видавцями, буктрейлерів про переможців XIV обласного конкурсу «Краща Миколаївська книга». Для широкого перегляду підготовлено ретроспекцію відеоматеріалів виставки минулих років, куди увійшли телесюжети про виставку, аудіо- та відеозаписи творчих вечорів, презентацій книг, зустрічей з авторами тощо. У відеосюжеті «Віртуальна екскурсія виставкою місцевих видавництв «Миколаївська книга-2020» увазі миколаївців запропоновано огляд понад 100 нових книг 6 миколаївських видавництв, видавничих центрів, продемонстровано книги краєзнавчої тематики, дитячі книжки, літературно-художні твори, публіцистику, наукові видання. Відеосюжет складався з трьох частин: перша частина присвячена огляду видань, що презентовано на виставці, діяльності видавців Ірини Гудим і Віктора Швеця та видавництва «Іліон» (директор Ганна Румянцева). У другій частині висвітлено діяльність видавничих центрів МОІППО, НУК ім. адмірала Макарова. Частина третя відеосюжету «Віртуальна

екскурсія виставкою місцевих видавництв «Миколаївська книга-2020. Закінчення» – це огляд книг, що побачили світ завдяки видавцям Василю Торубарі, Льву Траспову, Павлові Шамраю, книг, виданих у межах міської комплексної програми «Культура» та поданих на конкурс «Краща миколаївська книга»; окрім цього, представлено суспільно-політичний журнал «Імена».

Травень

День пам'яті та примирення

До Дня пам'яті та примирення і 75-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років було підготовлено відеоурок «Травень 1945 року. Миколаївщина пам'ятає» про період німецько-румунської окупації Миколаївської області, боротьбу в підпіллі та внесок наших земляків у перемогу над нацистами, людські та матеріальні втрати, яких зазнала Миколаївщина під час війни. До уроку також додавалися активні посилання на тематичні вебресурси.

Бібліотеки-філіали взяли участь у віртуальному флешмобі. П'ять сюжетів зі спогадами дітей війни, голосними читаннями листів з фронту, поезій про війну тощо було відібрано до флешмобу, всі інші також були доступні на аккаунтах бібліотек у фейсбуці.

8 травня, у День пам'яті та примирення, працівники Центральної міської бібліотеки ім. М.Л. Кропивницького спільно з представниками місцевого самоврядування взяли участь в урочистому покладанні квітів до пам'ятників воїнам Другої світової, зокрема до пам'ятного знаку воїнам-визволителям (на розі Центрального проспекту і 6-ої Слобідської) та до меморіальних комплексів «Братська могила 80 миколаївських підпільників та жертв фашизму 1941–1945 рр.» і «Братська могила 902 радянських воїнів», що розташовані на території старого міського кладовища.

На акції вшанування були присутні міський голова О. Сенкевич, голови адміністрацій районів міста, начальник управління культури і охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради Ю. Любаров. Провідні фахівці бібліотек ЦМБ, №18, 19, 20, юн. (О. Доскаленко, Л. Полковниченко, Л. Скорикова, Д. Яцкевич, Г. Кабецька) ознайомили присутніх з історією створення пам'ятників.

До Дня Європи було підготовлено відеоролик «Видатні німецькі композитори».

Святкування 180-річчя з дня народження

М.Л. Кропивницького

22 травня 2020 р. ЦМБ ім. М. Л. Кропивницького відзначила 180 років від дня народження митця, ім'я якого носить бібліотека –

(Продовження на стор. 14)

видатного режисера й актора, засновника українського професійного театру Марка Кропивницького. Спільно з філіалами підготовлено і виставлено на сайті об'ємний інтерактивний бібліотрансформер «Блажен народ, що мав такого сина...», що складається з 21 бібліографічного, фактографічного, мультимедійного продукту (складової), що допомагають представити життя, творчість, здобутки, літературні та культурні надбання видатного земляка.

До бібліотрансформера увійшли: покажчик, відеопрезентація, віртуальна виставка, стрічка часу, відеовікторини, вікторини-уроки, інтерактивні плакати, відеорозповідь, віртуальний квест, закладки, буктрейлери на книги Марка Кропивницького, а також на книгу «Учитель корифеїв: життя Марка Кропивницького» науковця, авторитетного дослідника творчості Кропивницького, професора Анатолія Новикова. Для трансформера під час карантину бібліотекою вперше розроблено нові продукти – віртуальний квест, відеовікторини-уроки, інтерактивні плакати та підготовлено буктрейлер на книгу про життя та діяльність драматурга. Найбільш великі роботи – це покажчик і віртуальна виставка, до якої, наприклад, увійшли майже 300 примірників книг, присвячених Кропивницькому. Трансформер особливий тим, що його основу складають краєзнавчі матеріали, є фотоматеріали, відеоматеріали, маловідомі факти з життя Кропивницького.

Підготовка до святкової дати передбачала вивчення бібліотечних фондів з історії українського театру XIX – початку XX ст. та матеріалів життя й творчості митця, роботу над розширеною книжковою виставкою, присвяченою його діяльності, пошук новинок українських видавництв з історії театру корифеїв. На основі цих напрацювань за матеріалами бібліотечного «Літературного музею на Потьомкінській» було підготовлено відеорозповідь, що стала складовою інтерактивного бібліотрансформера. Бібліотека висвітлила і спільні напрацювання бібліотечного Літературного музею з музейною кімнатою Кропивницького с. Новокрасне Арбузинського району, з якою багато років підтримуємо тісні зв'язки.

Вшанування пам'яті Шевченківського лауреата, поета Дмитра Кременя

25 травня 2020 року виповнився рік, як пішов у засвіти відомий український поет, публіцист, есеїст, перекладач, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Шевченківської премії Дмитро Дмитрович Кремень. На знак пошани до пам'яті поета та в межах регіонального проєкту «Шануймо Поета: Дмитро Кремень у пам'яті миколаївців» ЦМБ та бібліотеки-філіали ЦБС запропонували до перегляду низку інтерактивних відеоматеріалів на сторінках сайту, аудіоблозі, ютуб-каналі ЦМБ. Серед них: аудіозаписи виступів Д. Кременя на творчих зустрічах в ЦМБ ім. М.Л. Кропивницького у тематичному розділі «Живе Слово Поета» на аудіоблозі «Звуковий силует Миколаєва»; поетичний нонстоп «Голосні читання поезій Д. Д. Кременя «Не я пишу, це мною пише Бог»; інтерактивний плакат на сайті. Було оновлено бібліотрансформер «Закарпатський миколаївець – поет Дмитро Кремень» та відновлено поповнення матеріалів флешбуку на фейсбук-сторінці «Антонюк А., Кремень Д. «Лампада над Синюхою».

У бібліотеці функціонувала документально-ілюстративна експозиція «ДНК української культури: Дмитро Кремень» в «Літературному музеї на Потьомкінській» ЦМБ ім. М. Л. Кропивницького.

Червень

Літо бібліотека розпочала з підготовки пізнавально-розважальних відеорекомендацій з читання для дітей і підлітків. У перші червневі дні випустили книжковий відеонавігатор «Для дітей і не тільки» з популяризації багатформатних книг, відеолоцію «Літо на острові Книжкових скарбів» за програмою літніх читань шкільної програми.

До дня молоді було організовано квартирник KROPevening онлайн. Для цього попередньо зібрали відео виступів наших постійних відвідувачів вечорів і сформували фільм – такий собі онлайн-концерт, який розмістили в мережі.

На увагу заслуговують декілька нових віртуальних робіт, які фахівці підготували в розділі «Радимо прочитати» на сайті ЦМБ, а саме три інтерактивні плакати: «Світ української літератури», «Увага! Нова книга!», «Відкриваємо нове ім'я».

З ентузіазмом працівники взяли за реалізацію запланованих святкових заходів на відзначення 120-річчя Бібліотеки ім. Кропивницького. З 1 червня стартував книжковий челендж «ТОП-120 читацьких уподобань». Усіх охочих запрошено стати учасниками челенджу, поділитися своїми книжковими захопленнями і разом з бібліотекою скласти літературний пазл з найкращих і найулюбленіших книг. Двічі на тиждень на фейсбук-акаунті ЦМБ публікуються книжкові візитівки «ТОП-120». Також знімаємо коротенькі відео, в яких миколаївці діляться своїми читацькими уподобаннями. Їх буде продемонстровано у відеокасті «Моя ВООК-симпатія» на каналі бібліотеки в ютубі.

Сподіваємось, що наші професійні цікавинки подарували миколаївцям хороші емоції.

Наталія Морква,
завідувачка ВОК ЦМБ
ім. М.Л. Кропивницького

БІБЛІОТЕКА ПО-НОВОМУ

27 травня 2020 року Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва спільно з головним координаційним науково-методичним центром мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського НАПН України (далі – ДНПБ) в форматі онлайн-конференції провели обговорення проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про бібліотеки і бібліотечну справу”» (нова редакція). Захід ініціювали шкільні бібліотекарі м. Миколаєва. Загалом до участі в обговоренні долучилися 189 фахівців з різних областей України. Онлайн-трансляцію було здійснено за сприяння Українського інституту книги.

Модерували захід директор Науково-педагогічної бібліотеки міста Миколаєва Костянтин Картузов та завідувачка відділу науково-методичної, соціокультурної та міжнародної діяльності ДНПБ, голова секції працівників шкільних бібліотек Української бібліотечної асоціації Ірина Хемчян. Ключовим завданням конференції було обговорити питання внесення змін до новоствореного документа щодо представлення спеціальних бібліотек, зокрема бібліотек закладів загальної середньої освіти, визначення їхнього статусу, умов функціонування й розвитку тощо. У своїх виступах модератори детально проаналізували статті проєкту Закону, зосередивши увагу на розгляді пропозицій від працівників освітянських бібліотек, зокрема й щодо залучення їхніх представників до робочої групи розробників документа.

В обговоренні питань взяли участь генеральний директор директорату внутрішньої та гуманітарної політики Офісу Президента України Вероніка Селега, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітнього лідства, куратор курсів підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів м. Києва Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка Оксана Матвійчук, завідувачка шкільної бібліотеки закладу загальної середньої освіти № 45 м. Миколаєва Олена Підкопай.

На завершення заходу модератори відповіли на численні запитання шкільних бібліотекарів та закликали всіх узяти активну участь у підготовці власних пропозицій до проєкту Закону.

На завершення заходу модератори відповіли на численні запитання шкільних бібліотекарів та закликали всіх узяти активну участь у підготовці власних пропозицій до проєкту Закону.

На завершення заходу модератори відповіли на численні запитання шкільних бібліотекарів та закликали всіх узяти активну участь у підготовці власних пропозицій до проєкту Закону.

Старт нового бібліотечного краєзнавчого проєкту

Цікавитися історією свого міста і відкривати для себе нове, цікаве, несподіване – завжди чудово. Сучасна молодь споживає інформацію швидко, надає перевагу відеоформату, полюбляє за якнайкоротший час дізнатися якомога більше.

Ініціаторки нового бібліотечного краєзнавчого проєкту, фахівчині Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва – провідна бібліотекарка Оксана Криловська і завідувачка відділу Світлана Намесник – зрозуміли і врахували це. Вони мали на меті розповісти, навчити, зацікавити. Розповісти молодим миколаївцям про найцікавіші куточки нашого міста,

Новий формат

про людей і події, що з ними пов'язані, про легенди і бувальщину. Навчити відділяти факти від фейків, уважно дивитися навколо і бачити рідне місто, усвідомлювати його індивідуальність, берегти і любити. Зацікавити – мотивувати «копати» глибше,

(Продовження на стор. 16)

(Продовження, початок на стор. 15)

вивчати історію, досліджувати пам'ятки.

Результатом стали краєзнавчі video street talking – короткі, змістовні та цікаві ролики тривалістю до 4 хвилин, присвячені історії та сучасності миколаївських вулиць. Авторка ідеї Оксана Криловська обирає локацію, опрацьовує літературу і джерела, виокремлюючи найцікавіше, що згодом ввійде в сценарій. Далі – зйомка. Часом на цьому етапі трапляються кумедні випадки, коли в кадр наполегливо намагаються потрапити місцеві чотирилапі мешканці, а також активні городяни зі своїми порадами. З усіма цими форс-мажорами успішно впорюється Світлана Намесник. Вона уважна до будь-якої дрібниці, готова пере-

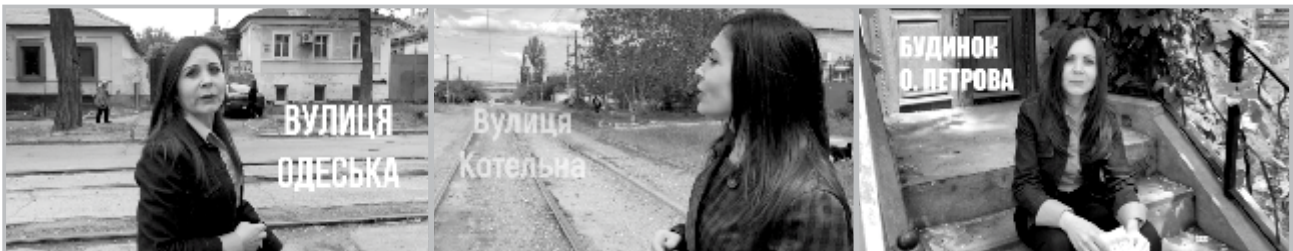
Старт нового бібліотечного краєзнавчого проекту

знімати знову і знову, доки результат не буде довершеним. Те саме стосується і монтажу. Для неї головне – задум, а далі – творчий процес, протягом якого музика і спецефекти створюють оригінальний стиль. Всі відео різні, не схожі один на одного, як і вулиці, про які в них ідеться. Так, наприклад, розмова про вулицю Казарського, названу на честь молодого й відважного моряка, обов'язково приведе до розповіді про його бойові заслуги під час Російсько-турецької війни 1828–1829 років, а згадавши вулицю Котельну, згадаємо про її архітектурні пам'ятки – збережені і ті, що не збереглися. Завдяки краєзнавчим пошукам досі відкриваємо незнані сторінки

історії міста, дізнаємося про талановитих людей, які в ньому проживали, їхні ідеї і справи.

Краєзнавчий video street talking розвивається, є багато ідей стосовно цікавих локацій та зйомок. Переглянути відеоролики можна на сайті МОБЮ і на каналі бібліотеки в ютубі. Продовжуємо й далі працювати. Дивіться нас, любіть і бережіть рідне місто, щоб було про що розповідати.

Оксана Криловська,
провідна бібліотекарка
відділу соціокультурної
діяльності молоді,
Тетяна Гервасьєва,
провідна бібліотекарка відділу
автоматизації бібліотечних
процесів Миколаївської
обласної бібліотеки
для юнацтва

День народження в бібліотеці

Білосніжка, Людина-Павук, Мікі і Міні Мауси, Капітан Америка, Ельза, Анна та Олаф – всіх цих героїв відтепер ви можете зустріти в Центральній міській бібліотеці для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка м. Миколаєва, адже віднедавна тут працює аматорський бібліотечний театр «Імперія Волта Діснея» від інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку для майбутніх лідерів».

Колектив бібліотечного театру активно популяризує літературні твори й читання, використовуючи для цього театралізовані вистави й тусовки, літературно-розважальні шоу, дні народження популярних героїв, комікс-батли та багато іншого.

Як показав досвід, це допомагає привернути увагу читачів до книги, «оживити» героїв, емоційно розповісти про їхні

пригоди. А «театральне» прочитання літературного твору робить захід яскравим та захоплюючим і спонукає дітей звернутися до книги.

Бібліотечний театр розширює читацьку аудиторію, адже його незмінні герої знайомлять в ігровій формі всіх охочих з новинками літератури на сторінках соціальних мереж «Фейсбук» та «Інстаграм», проводять конкурси і вікторини, голосні читання, літературні руханки (веселі фізкультхвилинки з книжковими героями).

За участі героїв театру проходять виїзні рекламні акції з мультимедіаавтобу-

сом, під час яких вони знайомлять малечу з новими книгами, журналами, електронними читанками, іншими сучасними бібліотечними гаджетами тощо.

І найголовніше – всі герої аматорського бібліотечного театру «Імперія Волта Діснея» залюбки вітають своїх читачів з найважливішим днем, адже нещодавно в нас з'явилась нова послуга – День народження в бібліотеці!

Ми вже встигли привітати чимало дітлахів і готуємо для кожного особливе свято, яке запам'ятається надовго, перетворюємо мрії про карколомні пригоди з улюбленими літературними героями на дійсність. На відміну від кафе і парків розваг у бібліотеці ми пропонуємо свята нового формату, не тільки розважальні, але й інтелектуально-пізнавальні: піратські вечірки, казкові пригоди з принцесами, піжамка-паті, квести з Гаррі Поттером. Розповімо про декілька найпопулярніших.

Свято в піратському стилі – це універсальний варіант, який подобається всім. Діти в захваті від неймовірних історій про піратів, від пошуків скарбів і цікавих пригод. Різноманітні випробування для гостей готують чарівні

піратки Діамантова Мері та неперевершена Ксю. Утім, відважному екіпажу все вдається, і подарунки-скарби знаходять своїх володарів.

День народження в стилі Гаррі Поттер створює неповторну атмосферу реальної присутності гостей в казковій школі чарівників. Дітям подобається все чарівне, загадкове і невловиме, і їм хочеться пригод, а ми використовуємо цікаві сюжети, щоб подарувати імениннику свято, сповнене магії.

Дні народження відбуваються в тематично оформленій просторій залі, в якій легко проводити всілякі рухливі ігри, естафети та конкурси; бібліотечні праців-

ники готують музичний супровід, тематичний реквізит та забезпечують фотозйомку. Жодна вечірка не обходиться без майстер-класів (оригінальних поробок за тематикою свята), солодких смаколиків, дискотеки та активних ігор на кінект-майданчику. На жаль, в умовах карантину діти не можуть завітати до бібліотеки на вечірку, але ми сподіваємось, що вже скоро в наших залах знову лунатиме дитячий сміх, а літературні герої зустрінуться зі своїми улюбленими читачами.

Катерина Толокнова,
провідний методист
ЦМДБ ім.Ш.Кобера і
В.Хоменка

“Молодість у віршах” звучить в бібліотеці

«Молодість у віршах» – молодіжне літературно-музичне об'єднання, створене на базі Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва. Його учасники – не лише професійні поети і музиканти, а й початківці, котрі шукають платформу для старту. Суть проекту в тому, щоб об'єднати творчих людей, дати їм можливість висловитися, познайомити миколаївців зі своєю творчістю.

Головна організаторка об'єднання – молода поетеса, віднедавна і бібліотекарка, Валентина Гавришко (Гладченко). Вона зізнається, що живе цим проектом. Дівчина давно займається літературною творчістю і в періоди становлення

зіштовхнулася з проблемою вираження емоцій: поет уникає висловлювань, бо вважає, що його не зрозуміють, не почують або будуть інакше сприймати. Валентина брала активну участь в різних літературних заходах і проектах, утім, плекала ідею створити щось своє, що вирізнялося б

(Продовження на стор. 18)

(Продовження, початок на стор. 17)

атмосферою, оригінальністю, а найголовніше – розумінням.

Так з'явилася «Молодість у віршах». Усі її поети й музиканти абсолютно різні. Немає «кращих» чи «гірших», всіх об'єднує спільна ідея і одна справа. За час гуртової роботи всі учасники стали дружною сім'єю. Вони діляться своїми емоціями, допомагають один одному, а найголовніше – надихають на нові ідеї і творчість.

Щомісяця молоді й талановиті збираються в обласній бібліотеці для юнацтва на поетичні батли, тематичні творчі вечори, квартирники, літературні бранчі... Більше ста поетів, прозаїків та музикантів презентували на платформі свою творчість, майже

“Молодість у віршах” звучить в бібліотеці

чотириста гостей мали задоволення це бачити й чути. Попереду – нові формати зустрічей, цікаві ідеї, талановиті учасники. Така-от вічна молодість.

Валентина Гавришко,

бібліотекарка відділу
соціокультурної діяльності молоді
Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва

МОБІЛЬНО ПРО МОБІЛЬНЕ

Сучасною тенденцією бібліотечної справи в Україні є курс на безперервне навчання користувачів протягом життя. ЦМБ ім. М. Л. Кропивницького визначила своє місце в цьому процесі, обравши його одним із трендів стратегічного розвитку. Уже близько 20 років бібліотека є активним провайдером навчальних послуг для дорослих. Теми навчання різноманітні: від основ використання комп'ютерної техніки та інтернету до е-сервісів.

Наразі особливий попит є на заняття з вивчення мобільних технологій. Утім, обмежувальні заходи в рамках карантину внесли свої корективи до графіку занять, тож вони були перенесені у віртуальну площину. Було задіяно нові форми безперервного

процесу навчання, а саме відеоконференції, відеолекції та поради для самостійного вивчення матеріалу.

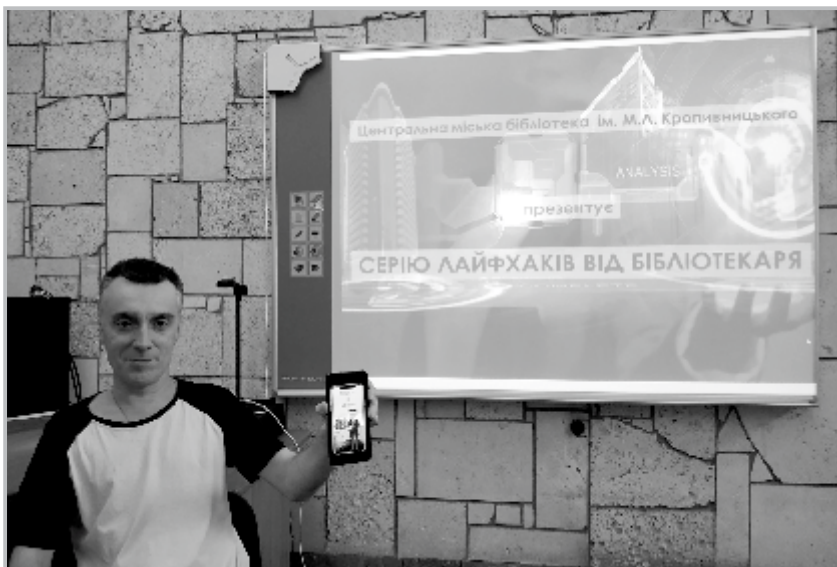
Користувачів смартфонів цікавлять поради «Мобільно про мобільне: лайфхаки від бібліотекаря». Завдяки їм можна дізнатися про те, як налаштувати гаджет після покупки і підготувати його до роботи, зробити його використання більш комфортним і зручним.

Усі поради представлені в формі коротких відеороликів: «Як прив'язати смартфон до акаунту Google», «Як оновити операційну систему й застосунки», «Як увімкнути функцію Bluetooth та виконати пошук пристроїв» тощо.

Цикл складається з 18 тематичних порад, наразі плануємо продовження.

Відеопоради розроблені командою фахівців відділу електронної інформації ЦМБ ім. М.Л. Кропивницького, які є тренерами навчального центру бібліотеки.

Ігор Богуславський,
бібліотекар 1 кат. ВЕІ ЦМБ
ім. М.Л. Кропивницького

Карантин – не завага навчатися!

Під час карантину стали більш поширеними заходи з професійної компетентності персоналу, а саме онлайн-конференції та вебіари. Фахівці ЦБС для дорослих м. Миколаєва долучилися до заходів такого типу, що проводили наші партнери, з метою навчання та підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

У 9 онлайн-заходах (вебіарах, відеоконференціях), які організували Міністерство культури та інформаційної політики України, Українська бібліотечна асоціація, Гете-Інститут, відділ соціально-економічного програмування управління економіки та інвестицій департаменту економічного розвитку Миколаївської міської ради взяли участь 79 бібліотечних працівників. Серед тем, які пропонували провідні установи для спілкування та обміну думками, були обговорення проектів законодавчих актів, організація роботи бібліотек під час картини, конфлікти в бібліотеці, стресостійкість тощо.

23 бібліотекарі долучилися до участі в дистанційних заходах, організованих бібліотечною спільнотою Білорусі,

таких як конференція Zoom за темою «Практика віртуального інформаційно-бібліографічного обслуговування» (Національна бібліотека Білорусі); онлайн-конференція «Інформаційна і мультимедійна діяльність дитячих і юнацьких бібліотек» (Мінська ЦБС для дітей); онлайн-лекція «Оцінка ефективності культурних заходів» (Білоруський державний університет культури і мистецтв).

Бібліотека стала учасницею проекту «Твори культуру: бібліотечні інноваційні послуги», що реалізується ВГО Українська бібліотечна асоціація за підтримки Європейського Союзу (програма Дім Європи). Від ЦМБ учасницею проекту стала співробітниця відділу обслуговування користувачів ЦМБ ім. М.Л. Кропивницького Юлія Басиста. У зв'язку з карантинном навчання проходять онлайн на платформі Zoom з квітня по липень: по 1,5-2 години 2-3 рази на тиждень. Проект передбачає проведення тренінгів, вебінарів, онлайн-лекцій тощо. Основні теми обговорення: найкращий досвід організації креативних

Навчаймося!

культурних івентів і впровадження нових послуг у сфері культури, дизайн-мислення, креативні індустрії. Для комунікації та неформального спілкування створено Telegram-канал.

З 1 по 12 червня 2020 року три фахівці ЦМБ і б/ф для юнацтва пройшли навчання на базі Дистанційної Академії з курсу «Журналістика в школі / Журналістика в бібліотеці: базові навички», організаторами якого були Харківське відділення УБА, ДА ВГ «Основа», ХДНБ ім. В.Г. Короленка. Партнери: корпорація «Ранок», «Школа практичної журналістики», Харківська обласна бібліотека для юнацтва. Слухачі курсу мали змогу прослухати вебіари на платформі MOODLE, як в онлайн-режимі, наживо спілкуючись зі спікерами та учасниками, так і в зручний час прослуховуючи та переглядаючи їх у запису. Отримані знання закріплювали на практиці під час виконання «домашніх» завдань. Принагідно спілкувалися та обмінювалися думками з колегами. Курс тривав два тижні. Загальна кількість навчальних годин – 112.

Таким чином, вимушена зміна робочого ритму надала додаткові можливості бібліотечним фахівцям для підвищення певних фахових компетенцій через участь у вебіарах, онлайн-курсах, відеоконференціях і опанування навичок роботи з новими е-платформами для дистанційного спілкування, а саме Zoom, eTutorium тощо.

Матеріали узагальнила

Наталія Морква,

зав. ВОК ЦМБ

ім. М.Л. Кропивницького

Миттєвості бібліотечного життя

Під час карантину Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна взяла участь у Виставці місцевих видавництв «Миколаївська книга-2020». Читачів знайомили з письменниками, твори яких увійшли до літературної антології нашого краю «Живлюща сила Ємгії». Відбулися відеочитання авторів, літературні відеопрогулянки, 7 відеопрезентацій та презентація з інтерактивним завданням від Дарії Лук'яненко та Віри Марущак.

Миколаївська обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна організувала участь дітей у Всеукраїнському онлайн конкурсі фотомалюнка «Мрійник року». Його завданням було намалювати свою мрію. Найактивнішими виявилися діти зі Снігурівського, Баштанського, Новобузького та Березанського районів. Серед понад 150 учасників було оголошено 15 переможців, двоє з яких проживають у нашій області, у м. Новому Бузі: Максим Фурман (10 років) та Вікторія Оселедченко (13 років). Окрім того, додатково було відзначено учасників, роботи яких пов'язані з книгою і бібліотекою. Серед 12 відзначених робіт – дві з Миколаївщини: Дмитра Голоти (12 років, м. Миколаїв) та Андрія Чорного (9 років, смт Єланець).

У травні 2020 року онлайн відбувся тиждень інформації «Віртуальне знайомство з країнами – сусідами України» (до Дня Європи). Фахівці Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В. О. Лягіна підготували віртуальні турне «Привіт, Європо!» та «Найдивніші музеї Європи», віртуальну мандрівку «Давай знайомитись, Європо!» (цикл публікацій), свроінформину «Подорожуючи Європою» (цикл публікацій) тощо. Інформація про захід знаходиться під тегами #ДеньЄвропи_в_Україні, #Тиждень_інформації, #Вікно_у_світ_європейської_культури.

ОНЛАЙН-БІБЛІОТЕКАР: що читали миколаївці під час самоізоляції

Існує думка, що українці мало читають або не читають взагалі. Під час самоізоляції ми мали чудову нагоду розвіяти цей міф, адже бібліотека без обслуговування не означає відсутності в ній фахівців. Протягом усього періоду самоізоляції працівники бібліотеки-філіалу для юнацтва ЦБС для дорослих м. Миколаєва працювали онлайн, тож із впевненістю можуть поділитись досвідом щодо рекомендацій-ного читання городян.

Соціальні мережі сповіщали про появу нових повідомлень від френдів, які намагались урізноманітнити свій вільний час вдома. То що ж цікавенького ми порадили нашим читачам і друзям у мережах? І що із запропонованого їм припало до смаку?

Ми цінуємо комфорт наших читачів та позитивний настрій, який створює якісна цікава книга. Тому ми рекомендували насамперед легку літературу, яка зможе розвіяти почуття тривоги від невтішних новин: книги автора гумористичних романів у жанрі фентезі Террі Пратчета, серію книг Анджея Сапковського «Відьмак», при-годницьку та любовну літературу німецької письменниці Сари Ларк, добрі книги швед-

Абетка читача

ського блогера Фредріка Бакмана, любовні романи англійської журналістки і письменниці Джорджо Моєс, натхненні тексти сучасного азербайджанського письменника Ельчіна Сафарлі та інші.

Серед наших читачів були й такі, що прагнули почитати про події, схожі на наші теперішні реалії, як-от пандемія, карантин, самоізоляція. Їм

стали у пригоді збірка зі ста новел італійського письменника Джованні Боккаччо «Декамерон», філософський роман-притча Альбера Камю «Чума», книги Стівена Кінга «Протистояння» та «Зона покриття», науково-фантастичний трилер Діна Кунца «Очі темряви», песимістичний та декадентський твір Томаса Манна «Смерть у Венеції», дещо абсурдне оповідання Хуліо Кортасара «Щасливчики». Ці книги читали так само охоче, як і книги-позитиви (цікаво, але факт).

Серед рекомендацій онлайн-бібліотекаря були і книжкові товстунці, на які, як правило, постійно не вистачає часу. Тут і Донна Тартт та екранізований цього року роман «Щиголь», трилогія Айн Ренд «Атлант розправив плечі», роман австралійського письменника Грегорі Девіда Робертса «Шантарам» та його продовження «Тінь гори», цикл книг американського письменника Джорджа Мартіна «Пісня льоду й полум'я» та ін.

Уже хочеться сказати про те, що ж читали наші друзі з мереж та наші любі читачі. Важливо зазначити, що батьки активно читали дітям казки, навіть мовою оригіналу (що, безумовно, здивувало), а для себе обрали за краще легкі любовні романи, історичні романи або шедеври світової фантастики. Підліткам припали до серця твори поза шкільною програмою, хоча зустрілися і програмні улюбленці: «Аліса в країні Див», «Поліанна», «Гаррі Поттер», книжки Всеволода Нестайка, Роальда Дала тощо. Читала молодь і класику: Олександра Пушкіна, Чарльза Дікенса, Шарлотту Бронте, Федора Достоєвського, Оскара Вайлда, Михайла Булгакова тощо.

Нас здивувала жанрова різноманітність творів, які хотіли читати наші друзі: від любовних романів до жахів. У більшості випадків молоді люди обирали книги для лоскоту нервів, вказуючи при цьому на драйв під час читання. Тому особливою популярністю користувалися і «король жахів» Стівен Кінг, і Макс Кідрук, Ренсом Рігс, Енн Райс, Мері Шеллі, Пітер Страуб тощо.

Читачі середнього віку під час самоізоляції віддали перевагу історичній літературі, фантастичним романам Роберта Желязни і Олександра Беляєва, читали і класичні детективи Агати Крісті, Джеймса Хедлі Чейза, Дарію Донцову тощо.

Цікавою жителям Миколаєва видалась і література нон-фікшн (твори нехудожньої, прикладної літератури, заснованої на реальних фактах), особливо книги з психології та саморозвитку.

Ми поцікавилися, чи мають наші читачі домашні бібліотеки. Власну бібліотеку мають люди старшого віку, адже протягом багатьох років вони збирали найкращі зразки світової літератури, яку часто полюбляють перечитувати зимовими вечорами. Молоді ж мають електронні бібліотеки і стверджують, що вони відвідують і книгозбірні міста (хоча під час карантину знайти книжкового улюбленця в друкованому вигляді часто не вдавалося).

Для них і для тих, кому не пощастило з домашньою бібліотекою, ми рекомендували інтернет-магазини, в яких можна придбати цікаві видання. Лідерам серед онлайн-крамниць є якраз «Yakaboo» (на сайті безмежний вибір книг на будь-який смак), книгарня «Є» (тут можна знайти те, чого не пропонують інші), read.ua (один з найцікавіших інстаграм-магазинів з доступними цінами), а ще придбати книги можна безпосередньо у видавництвах.

Таке цікаве спілкування онлайн не обмежувалось лише жителями міста, нам писали з усіх куточків України, що служило основою для цікавих книжкових розмов, і за це ми вдячні всім і кожному окремо. Ми з радістю запрошували всіх до бібліотеки-філії для юнацтва після виходу із карантину – у нас кожен зможе знайти собі книгу для душі. Ми почувалися як Жан Одинак на своїй книжковій баржі з роману Ніни Джордж «Маленька паризька книгарня» – він завжди знаходив покупця книгу до душі. Рекомендуємо вам почитати.

Миколаївці впевнено довели, що українці – це нація читачів, і бібліотекарі завжди їх у цьому підтримають.

Дар'я Яцкевич,
провідний бібліотекар бібліотеки-філіалу для юнацтва
ЦБС для дорослих м. Миколаєва

Миколаївщина літературна: ТЕКСТИ Є!

Анонс

Майже завершена робота над збіркою «ЄТекст Миколаївщини», тому, користуючись нагодою, презентуємо спільний проєкт МОШПО та МОБА. Щиро дякуємо усім бібліотекам міста, що долучилися до цієї роботи. Сподіваємося, що антологія буде цікава не тільки поціновувачам літературного слова, а й широкому загалу нашого талановитого краю.

*А понад те, сину мій, будь обережний:
складати багато книжок не буде кінця,
а багато навчатися мука для тіла!*

Екклезіяст 12:12

Ви коли-небудь замислювались над тим, які автори і тексти будуть відомі і за тисячу років, а які підуть у небуття одразу після прочитання? Чиї тексти будуть зберігатися в паперовому форматі, а хто «житиме» завдяки соціальним мережам? І ті, й інші, звичайно ж, матимуть свого читача. Час розставить усе по своїх місцях. А місця вистачить усім...

Українська література, як і кожна література взагалі, є органічною складовою національної духовної культури. Творці художнього світу кожен по-своєму відбиває його в образному слові, репрезентуючи свою творчість, формує базові цінності культури національної та рідного краю.

Тримаючи в руках антологію, сподіваємося, що наш читач відкриє для себе нові імена і тексти, зрадіє спілкуванню із уже знайомими авторами, одержить естетичне задоволення від творів, які і складають духовний спадок краю. Віримо, що тексти митців слова Миколаївщини викличуть емоції і змушуватимуть думати...

Чому антологія? Укладачі виходили з того, що це - збірка вибраних творів авторів, різних за стилем, формою, змістовим наповненням, віковим цензом. Формат антології, який розвивається і нині, був успадкований із часів Древньої Греції та перекладається як «збори квітів, квітник». Укладання антологій на сьогодні є популярним явищем. Протягом останніх років репрезентовані різноформатні й неоднозначні, навіть провокативні видання. Назвемо лише такі: «Декамерон» (упоряд-

кування Сергія Жадана), «Сновиди» (упорядник Тарас Малкович), «Аморалка» (укладена Сергієм Пантюком), літературно-мистецький проєкт «Щоденник» і «Щоденник. Re:Make» та ін.

Наш колектив, продовжуючи традиції видань «Живлюща сила емігрії» (перше видання), «Живлюща сила емігрії» (у трьох томах), напрацював сучасний формат антології, який задовольнятиме естетичні вподобання різновікової аудиторії. Сподіваємося, що і назва літературно-художньої антології «#ЄТекстМиколаївщини» у поєднанні традиційних і модернових елементів, слугуватиме реалізації нашої стратегії. Віримо, що в цьому «літературному квітнику», кожен знайде для себе бодай декілька імен, текстів і медіатекстів, які стануть частиною його читацьких уподобань.

Чим керувалися упорядники, відбираючи тексти? Художня література як багатофункціональний феномен диктує ті основні критерії, якими і послуговувалися у відборі текстів. Формування корпусу текстів краян відбувався з урахуванням впливу конкретного художнього твору на читача. Естетичний потенціал художніх творів визначався з урахуванням ступеню цього впливу. Головним для нас була їх високохудожність, загальнолюдська, загальнонаціональна й загальнокультурна цінність. Робити відбір художніх творів для різнопланової читацької аудиторії дуже складно, тому вибір колективом здійснювався колегіально. Наскільки відібрані тексти є високохудожніми, мають захоплюючий сюжет, психологічно глибоко розкривають світ героїв, містять детективні елементи, наявні філософські роздуми, вирізняються авторською стильовою манерою письма,

несуть нотки гумору чи сатири, забезпечують духовно-інтелектуальну насолоду, збагачують внутрішній світ читача, пробуджують його бажання вступити в діалог – судити нашим читачам-землякам.

***

«Я зробив [все], що зміг, нехай ті, хто зможуть, зроблять краще».
(із промови римських консулів)

...Перегорнуто останню сторінку. Емоції різні. Оцінки, мабуть, неоднозначні. Думки – суперечливі... Колектив це усвідомлював, коли працював над цим виданням. Іншого й не може бути. Укладачі і когорта читачів мають свої естетичні смаки й уподобання. Якщо антологія зачепила, не залишила байдужим, викликала дискусії – наша місія виконана. А ще: ми це зробили! Тексти авторів Миколаївщини дійшли до читача. І це – головне! Важко передбачити, а ще складніше – віднайти авторів на Миколаївщині і їх тексти, які зацікавлять читача 21-го сторіччя.

Зважмо ще й на той факт, що на саміті у Давосі, не такого далекого 2008 року, один із футурологів висловив думку про зміни у житті людства в найближчі п'ятнадцять років..., що барель нафти коштуватиме 500 доларів (через 12 років він коштує приблизно 60), а також зважмо на думку професійного пророка, що через три роки не стане паперової книги.

Прогнози – справа не вдячна. Згадайте відомий кінофільм, де герой/героїня безапеляційно заявляють, що не буде театрів, кінотеатрів, бібліотек і музеїв (можемо додати), – одне суцільне телебачення. У театрах і кінотеатрах Миколаївщини сьогодні аншлаги, бібліотеки і музеї осучаснюються і мають своїх читачів і відвідувачів...

Тримаючи в роках цю збірку, ми без суперечки доводимо зовсім протилежну тезу: паперова книга, як молоток чи ножиці – річ, яку важко замінити (чи вдосконалити). Є шанувальники паперових форматів (і їх чимало), так серед нас будуть і прихильники творів на електронних носіях.

З іншої сторони, маємо ще тезу з доповіді Умберто Еко про гігантів на плечах карликів (*Saturno devorando a un hijo*). Автор приходить до висновку, що все погано тому, що сьогодні у молоді немає своєї культури. Усе, що модне у молодих, завдяки старанням бізнесу, згодом стає модним і у «дорослих». Зникає (хоч і уявний) кордон між сучасними творами молодих і вже статечних авторів. Тому, готуючи до видання таку збірку, ми зробили певну «текстову світліну» літературної Миколаївщини, до якої додали як уславлених авторів, так і вияскравили нові імена, надрукували текстові примірники знімків творчості, яка вже блукає як по соціальних медіа, так і «саміздатом»...

Плекаємо надію, що в книгозбірнях нашого краю збережуться для нащадків тексти митців слова Миколаївщини, які, в свою чергу, отримають ще один штрих до уявної «літературної» картини півдня України.

Римські консули закінчували свою звітну промову фразою «*Feci quod potui, faciant meliora potentes*», що в перекладі може звучати так: «Я зробив [все], що зміг, нехай ті, хто зможуть, зроблять краще».

Ми зробили те, що змогли. Слово за Вами, майбутні укладачі, автори...

З пошанівком до кожного/кожної
Василь Шуляр, Костянтин Картузов
і авторський колектив укладачів

Кіно, зняте в бібліотеці

Наш американський друг створює документальні фільми про Україну.

Луїс Переа кілька років викладав лінгвістичні дисципліни у МНУ ім. В.О. Сухомлинського за програмою The English Language Fellow Program та був долучений до проведення занять з англійської мови за програмою The English Access Microscholarship Program у Центральній міській бібліотеці ім. М.Л. Кропивницького. Викладача зацікавила мовна ситуація в нашій країні, і він вирішив присвятити свій вільний час дослідженню цієї проблеми.

Разом зі своїми студентами та за участі слухачів курсів Access пан Луїс фільмував інтерв'ю з мешканцями різних міст (Миколаїв, Одеса, Львів, Київ, Запоріжжя, Берегове, Умань тощо), в яких ішлося про мовне питання. До обговорення залучили не лише українців, але й представників різних діаспор, що проживають на Миколаївщині і зберегли свою мову та звичаї: поляків, вірмен, болгар, грузинів тощо. Деякі з цих інтерв'ю були записані і в бібліотеці.

Приємно відзначити, що кіноініціативи пана Луїса та його студентів вийшли за межі соціолінгвістики й торкнулися деяких питань історії України, зокрема Голодомору. Проект отримав назву «Мовне розмаїття і культура в Україні: минуле і сучасні тенденції». Для нього було створено 30 короткометраж-

них документалок, ключові моменти з яких автор має намір зібрати в один фільм. Луїс Переа продовжує працювати над проектом уже в США, періодично розміщуючи відео на своєму каналі на платформі «Ютуб» «Linguae et Cultūrae». Нещодавно з'явилася нова серія, в якій миколаївська поетка, членкиня МОО НСПУ Оксана Коваленко розмірковує про українську поезію авторів, що пишуть однією або двома мовами, говорить про себе, своїх сучасників і улюблені тексти. У другій частині відео представники національних меншин Миколаївщини декламують поетичні твори своїми мовами, обстоюючи їхню красу й багатство.

Луїс Переа впевнений, що його кіно має велике значення, оскільки висвітлює важливу інформацію щодо культури й мови України. Добре, що ці фільми побачать в Америці. Варто їх подивитися і нам.

Дмитро Семчишин,
бібліотекар 1 категорії
ЦМБ ім. М.Л. Кропивницького

БібліоАС

Вісник Миколаївської обласної бібліотечної асоціації «БІБЛІОАС»

Видається з червня 2002 року

Головний редактор — К. М. Картузов

Літературний редактор — Д. В. Семчишин

Редактори — Т. М. Гервасьєва, Н. Б. Морква

Комп'ютерна верстка та дизайн — Я. І. Іванова

Адреса редакції: 54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 31

info@library.mk.ua Тел.: (512) 55-29-29, 76-69-54

http://moba.net.ua

Надруковано в ПП СПД Румянцева Г. В. Наклад 200 примірників